

בש"פ 3937/16 - רפי גביבולייב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3937/16

לפני:
המבקש:
כבוד השופטת ע' ברון
רפי גביבולייב

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 8.5.2016 ב-עמ"ת 46739-04-16 שניתן על ידי כבוד השופט צ' קאפח

בשם המבקש: עו"ד יעקב שקלאר

בשם המשיבה: עו"ד אייל כהן

החלטה

1. לפניי בקשה ליתן רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כבוד השופט צ' קאפח) מיום 8.5.2016 ב-עמ"ת 46739-04-16, שבגדרה נדחה ערר שהגיש המבקש על החלטת בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כבוד השופטת ד' אמיר) מיום 26.4.2016 ב-מ"ת 41512-03-16, בדבר מעצרו של המבקש עד תום ההליכים.

2. נגד המבקש, יליד 1986, ואדם נוסף הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של קשירת קשר לביצוע פשע; התפרצות לבית מגורים; גניבה; ואישום נוסף בגין עבירה של החזקת נכס חשוד כגנוב. על פי העובדות המתוארות בכתב האישום, המבקש והאחר התפרצו לדירת מגורים וגנבו ממנה רכוש רב הכולל כ-12,000 דולר במזומן, תכשיטים רבים, מזוודה עם שעונים, שני מחשבים ניידים ומחשב שולחני.

בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרו של המבקש עד תום ההליכים נגדו. בית משפט השלום (כבוד השופטת ד' אמיר) הורה על קבלת תסקיר מעצר בעניינו של המבקש, שיבחן את מידת מסוכנותו ואת אפשרות שחרורו לחלופת מעצר טיפולית שהציע המבקש (מוסד "צעד אחר צעד"). מהתסקיר שנערך עולה כי המבקש מנהל אורח חיים עברייני מזה שנים - בעברו 11 הרשעות בעבירות של רכוש ואליומות שבגינן ריצה המבקש עונשי מאסר ממושכים; בעת ביצוע העבירות המיוחסות לו עתה, ריחף מעל ראשו של המבקש מאסר על תנאי, שדומה כי לא הרתיע אותו. המבקש מצידו תולה את מעורבותו הפלילית, כמו גם את מעצרו הנוכחי, בהתמכרותו ארוכת-השנים לסמים. בהקשר זה העיר שירות המבחן, כפי שכבר ציין בתסקירים קודמים שנערכו בעניינו של המבקש, כי האחרון אמנם מביע עניין להשתלב בהליך טיפולי אך ניכר כי נעדר מוטיבציה פנימית להיגמל מסמים. עוד הוסיף שירות המבחן בהקשר זה, כי חרף היותו מטופל כעת בתחליף סם, ממשיך המבקש בביצוע עבירות רכוש לכאורה - דבר שמחזק את הרושם כי השימוש בסמים אינו מוקד הסיכון במצבו, אלא אך נלווה לאורח החיים העברייני שאותו הוא מנהל. בהתאם לכך, לא מצא שירות המבחן להמליץ על שחרורו של המבקש לחלופה טיפולית במוסד "צעד אחד צעד". בשולי דבריו ציין שירות המבחן כי גורמים במוסד זה אמנם העריכו כי המבקש מתאים לטיפול, אך הערכה זו התבססה על שיחת טלפון ראשונית בלבד ולא על היכרות מעמיקה עם מצבו של המבקש, ובכללם הסיכון הרב שנשקף ממנו.

בהחלטתו מיום 26.4.2016 קבע בית משפט השלום כי בעניינו של המבקש קיימות ראיות לכאורה ועילת מעצר, ובתוך כך עמד על עברו הפלילי המכביד של המבקש. אשר לחלופת מעצר, מצא בית משפט השלום לקבל את המלצת שירות המבחן, תוך שהוא מציין כי ככלל, התעלמות מהמלצה שלילית מאת שירות המבחן מצריכה נימוקים מבוססים וכבדי משקל. עוד הוסיף בית משפט השלום כי שחרור נאשם לחלופה טיפולית בשלב המעצר, בניגוד לשלבים מתקדמים יותר של ההליך - היא לעולם החרגי. בסופו של יום, הורה בית משפט השלום על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים נגדו.

3. על החלטה זו ערר המבקש לבית המשפט המחוזי. בהחלטתו מיום 8.5.2016 דחה בית המשפט המחוזי (כבוד השופט צ' קאפח) את הערר. בית המשפט המחוזי ציין כי המבקש מתמיד בעשייה עבריינית, וכי עוד בשנת 2013 התריע שירות המבחן שטמון במבקש סיכון רב וכי קיים חשש להישנות מעשיו הפליליים; במצב דברים זה, ולנוכח הלשון הנחרצת שבה נקט שירות המבחן שעה ששלל באופן קטגורי את שחרור המבקש לחלופה כלשהי, קבע בית המשפט המחוזי כי בצדק העדיף בית משפט השלום את המלצת שירות המבחן על פני המלצה של גורם טיפולי פרטי. כך במיוחד, משמצא בית המשפט המחוזי כי תסקיר המעצר בעניינו של המבקש הינו מהקשים והחמורים שהובאו בפניו. בית המשפט המחוזי הוסיף כי נשקפת מהמבקש מסוכנות רבה ואין ליתן בו אמון; ומשכך, בין היתר, אין להפנות אותו להליך טיפולי עוד בשלב מעצרו, בהתאם להלכה שנקבעה ב-בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה, (21.3.2011) (להלן: עניין סויסה).

4. מכאן הבקשה שלפניי. לטענת המבקש, המקרה דנן מעלה שאלה עקרונית בדבר האפשרות לשחרר נאשם להליך גמילה כחלופה למעצר עד תום ההליכים, עוד בטרם הוכרע דינו. בתוך כך נטען כי ההלכה שנקבעה בעניין סויסה מגבילה יתר על המידה את יכולתו של נאשם להשתחרר לחלופת מעצר טיפולית, גם אם בכוחה לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו; והגיעה העת להורות על ביטולה של הלכה זו. אשר לנסיבותיו הפרטניות, טוען המבקש כי בית המשפט המחוזי שגה שעה שאימץ את המלצתו השלילית של שירות המבחן והותיר את המבקש במעצר עד תום ההליכים. המבקש סבור כי העבירות המיוחסות לו, קרי עבירות רכוש "סתמיות", לא בהכרח מקימות עילת מסוכנות, ובעניינו יש להעדיף שחרור לחלופת מעצר. המבקש סומך ידו על הערכת גורמי המקצוע במוסד "צעד אחר צעד" שלפיה הוא מתאים להתקבל לטיפול שם; לשיטתו, מדובר בחלופה ראויה - מסגרת קפדנית ונוקשה שאף יכולה לסייע בעדו בטיפול

בבעיית ההתמכרות שלו.

המשיבה מצידה סבורה כי יש לדחות את הבקשה על הסף, משטענות המבקש כולן ממוקדמות בעניינו הפרטי ואין מצדיקות בירור שלישי לפני ערכאה זו. דין הבקשה להידחות אף לגופה, ובהקשר זה סומכת המשיבה ידה על החלטת בית המשפט המחוזי, על שלל נימוקיה.

5. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות. מדובר בבקשת רשות לערור ב"גלגול שלישי", וכידוע בבקשות מעין אלו נוהגת אמת מידה מצמצמת הדומה במהותה לזו שהותוותה בעניין חניון חיפה (ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); בש"פ 3391/11 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 9-7 (3.5.2011); בש"פ 4885/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (25.6.2012)). על פי אמת מידה מצמצמת זו, רשות לערור תינתן רק במקרים חריגים שבהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, החורגת מעניינם של הצדדים להליך. כן מדובר במקרים שבהם מתקיימות נסיבות פרטניות חריגות ומיוחדות המצדיקות זאת, כגון פגיעה לא מידתית בזכויות הנאשם או אי מתן משקל ראוי לשלום הציבור ולביטחונו (בש"פ 5198/15 אבו ג'אמע נ' מדינת ישראל (27.07.2015); בש"פ 1361/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 16 (22.2.2013); בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' ג'ריס (17.4.2011)).

לא מצאתי כי הבקשה שלפניי מגלה עילה למתן רשות לערור. חרף ניסיונו של המבקש לשוות לבקשתו אצטלה עקרונית, טענותיו של המבקש קשורות באופן הדוק לעניינו הפרטי. השאלה בדבר המועד הראוי לבחינת הליכי טיפול וגמילה נדונה זה מכבר על ידי בית משפט זה, והוכרעה בין היתר גם בעניין סויסה. נקבע כי ככלל, העיתוי הראוי לשקילת הליכי טיפול וגמילה הוא בשלב גזירת עונשו של נאשם, ואילו הפנייתו של נאשם להליכי טיפול כאמור עוד בשלב המעצר היא בגדר חריג שיעשה רק בהתקיים תנאים מסוימים (ראו: עניין סויסה, בפסקה 7). לא מצאתי בטיעוני המבקש ובנסיבות המקרה טעם המצדיק עיון מחדש בהלכות אלה. בהחלטתו מיום 8.5.2016 קבע בית המשפט המחוזי כי עניינו של המבקש אינו בא בגדר החריג האמור, תוך שהוא עומד על המסוכנות הרבה שנשקפת ממנו וכן על ההמלצה השלילית והחד-משמעית של שירות המבחן. מדובר בקביעה יישומית גרידא, שעל פי מהותה ועל רקע אמת המידה המצמצמת שנקבעה – איננה מתאימה לבירור נוסף לפני ערכאה זו ב"גלגול שלישי".

לצד זאת, ובהתאם לכלל שנקבע בעניין סויסה, מובן כי הדלת תהא פתוחה בפני המבקש לפנות לבית המשפט לאחר שיוכרע דינו, על מנת שיבחן את הפנייתו להליך גמילה בשלב גזירת הדין; ואיני מביעה דעה בהקשר זה.

סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ט' בסיון התשע"ו (15.6.2016).

ש ו פ ט ת